

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Akademien för utbildning, kultur
och kommunikation

EXAMENSARBETE
UÖÄ007 15 hp
Vt 2010

Synliggörandet av kursplanen i svenska – hur kursplanen tillämpas i undervisningen

The Visibility of the Course plan in Swedish
-how the course plan is administered in teaching

Camilla Näslund

Handledare: Eva Sundgren
Examinator: Ingrid Wiklund

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÅSTERÅS**

Akademien för utbildning, kultur
och kommunikation

EXAMENSARBETE

UÖÄ007 15 hp

Vt 2010

SAMMANDRAG

Författare: Camilla Näslund

Titel: Synliggörandet av kursplanen i svenska

– hur kursplanen tillämpas i undervisningen

Titel på engelska: The Visibility of the Course plan in Swedish

-how the Course plan is administered in teaching

2010

Antal sidor: 26

Detta arbetets syfte var att ta reda på hur grundskolans kursplan i ämnet svenska synliggörs och tillämpas i undervisningen. För att undersöka detta gjordes en analys av kursplanen i svenska i grundskolan, enkätundersökning, intervjuer och observationer genomfördes. Enkätundersökningen hade tio informanter, två lärare intervjuades och observationerna gjordes på två lektioner.

I resultatet framkom att lärarna som deltog i enkätundersökningen ansåg att kursplanen i svenska i grundskolan var något positivt. De nackdelar som kom fram var att kursplanen ansågs som "luddig" och att den borde konkretiseras något. Alla lärare använde sig av kursplanen i olika utsträckningar och merparten använde den i all planering och undervisning. Observationerna som gjordes skilde sig åt och den ene läraren hade fler punkter i kursplanen som blev synliggjorda i undervisningen. Något som båda observationerna hade gemensamt var att eleverna fick använda sig av sin fantasi i sina skriftliga arbeten. De fick möjligheten att utveckla och utvidga det redan skrivna för att stärka sina språkfärdigheter.

Slutsatsen visar att om lärarna har kursplanen som underlag underlättar det arbetet med planering och undervisning. Även eleverna ska förstå hur kursplanens delar kan förbättra och stärka deras individuella kunskapsutveckling. I kursplanen kan de få tips om vilka mål som behöver uppnås för att eleverna ska kunna få en godkänd utbildning.

Nyckelord: kursplan, strävandemål, uppnåendemål, svenskämnet, kursplansanalys, enkäter om kursplanen i svenska, kursplansintervjuer, grundskolan

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Syfte	6
1.2 Uppsatsens disposition	6
2 Bakgrund	6
2.1 Kursplanen i svenska	7
2.2 Forskningsbakgrund	7
3 Metod och material	9
3.1 Forskningsstrategi	9
3.2 Datainsamlingsmetoder	10
3.3 Databearbetning	10
3.4 Reliabilitet och validitet	11
3.5 Etiska ställningstaganden	12
3.6 Material	12
3.6.1 Kursplanens utvalda punkter	12
3.6.2 Enkätundersökningens informanter	13
3.6.3 Intervjuernas informanter	14
3.6.4 Fältanteckningar av observationer	14
4 Resultat	15
4.1 Dokumentanalys	15
4.2 Enkätundersökningen	16
4.3 Intervjuer	17
4.3.1 Intervju med Lisa	17
4.3.2 Intervju med Patrik	18
4.4 Observationer	19
4.4.1 Observation av Annas klass i år 7	19
4.4.2 Observation av Simons klass i år 9	19
5 Diskussion	20
6 Avslutning	22
6.1 Förslag till fortsatt forskning	23
Källförteckning	24
Internetkällor	24
Bilaga 1: Enkätundersökning	

Bilaga 2: Intervjuguide

1 Inledning

Min uppfattning av vad som står i kursplanerna i svenska är att det går att göra en subjektiv tolkning av vad som ska ingå i undervisningen. Det blir då inte en likvärdig utbildning där alla får växa i sin kunskapsutveckling. En del skolor har en lokal kursplan som ibland blir omarbetad utifrån vad som står i den nationella kursplanen och dokumentet tolkas av skolans lärare. Det är viktigt att veta vad kursplanen ska användas till och lärare måste få tillräckligt med information så de kan tillämpa kursplanen i undervisningen. När jag arbetat på olika skolor får jag intrycket av att de flesta använder kursplanen i sin planering och undervisning. Med det sagt är det inte synligt hur, vad och varför lärarna använder sig av kursplanen i svenska.

Vi lärare som undervisar i ämnet svenska på grundskolan ska ha kursplanen som grund i vår undervisning och utifrån den ska lektionerna formas i det s.k. planeringsstadiet. Med detta i åtanke är det viktigt att se i hur stor utsträckning lärare använder sig av kursplanen i grundskolan i sin lektionsplanering i svenska när de planerar och undervisar. Lärare använder säkerligen kursplanen på olika sätt och deras syfte med att ha den som grund för planering och undervisning kan vara i samförstånd med andra lärare och det kan även finnas ett samarbete där kommunen eller staden är med och omformulerar en lokal kursplan.

Det står i kursplanen att eleverna utvecklas genom att tala, lyssna, läsa, tänka och använda sig av egna erfarenheter. Detta ska göra att eleverna stärker sina språkfärdigheter och lär sig behärska de språkliga situationer de kommer att ställas inför. De strävandemål som ska användas i lärares planering och undervisning känns på många ställen svävande och tolkningsbara. Även uppnåendemålen ger ett intryck av att inte riktigt referera till specifika förslag om vad som krävs av eleverna för att uppnå målen. Detta planerings- och undervisningsunderlag som finns i kursplanen har otaliga tolkningar och det går att skapa ett gemensamt dokument som skall användas av alla skolor, där tolkningsfriheten inte får alltför stort utrymme eftersom tolkningsfriheten skapar otydlighet. Det talas mycket om en likvärdig skola för alla där eleverna ska få den kunskap de behöver för att bli goda samhällsmedborgare, men om det går att tolka kursplanen i svenska på så många olika sätt blir ju undervisningssituationen inte likvärdig. Beroende på vilken lärare eleverna får och hur den läraren tolkar kursplanen kan det i värsta fall bli så att några elever inte får tillräckligt med kunskap inom olika områden i svenska. Detsamma kan hända de elever som har en lärare som inte använder sig av kursplanen. Den undervisningen blir då subjektiv och kanske till och med utan koppling till vad kursplanen säger. Förhoppningsvis är dessa påståenden väldigt

överdrivna och jag har en önskan om att lärare för diskussioner med varandra om kursplanens delar i avsikt att ge eleverna det bästa tänkbara kunskapsutvecklande underlag de kan få.

Eftersom kursplanen är en stor del av läraryrkets grunder i utvecklandet av den kunskap som ska nå ut till våra elever är det intressant att ta del av vad lärare tycker om kursplanen i svenska i grundskolan. Lärare har arbetat med denna kursplan sedan 1994 och det kommer snart en nyskriven kursplan, vilket gör den rådande kursplanen mer fascinerande att undersöka.

1.1 Syfte

Syftet med mitt arbete är att ta reda på hur grundskolans kursplan i ämnet svenska synliggörs och tillämpas. De frågeställningar jag söker svar på är:

- Vad tycker svensklärare på högstadiet om kursplanen i svenska? Hur och varför skulle lärare vilja ändra på kursplanen i svenska?
- I vilken utsträckning använder svensklärare på högstadiet kursplanen i svenska i sin planering och undervisning?
- På vilket/vilka sätt använder svensklärare på högstadiet kursplanen i svenska i sin planering och undervisning? Hur synliggörs sambandet mellan kursplanens innehåll och mål och arbetet med att stärka elevernas språkfärdigheter?

1.2 Uppsatsens disposition

I första kapitlet presenteras syftet med mitt ämnesval, samt vilka frågeställningar som kommer att besvaras. Kapitel 2 innefattar vilka delar av kursplanen som kommer att lyftas fram. Därefter framläggs vad som sägs om kursplaner inom tidigare forskning. I det tredje kapitlet beskrivs metod och material. I kapitel 4 presenteras resultatet med några underrubriker och det femte kapitlet inrymmer slutdiskussionen. I det sjätte och sista kapitlet sammanfattas arbetet och det ges förslag till fortsatt forskning.

2 Bakgrund

Efter att jag valt vilket ämne som skulle behandlas i min undersökning upptäckte jag att det inte fanns tillräckligt med tidigare forskning att luta sig mot. Det finns litteratur som behandlar samma tema med kursplaner, men den forskningen är inte baserad på ämnet svenska i grundskolan. Den litteratur jag valt att undersöka är Malmgrens (1988) avhandling som behandlar ämnet svenska, Ruhnström (1997) som skrivit en avhandling som behandlar

just de nationella kursplanerna i svenska i grundskolan och Bröms och Jonssons (2005) examensarbete som behandlar vilka faktorer som kan försvåra utformningen av planering och undervisning. Trots att de två första avhandlingarna är skrivna för länge sedan känns det som om de fortfarande är aktuella och behandlar ämnet kursplan i svenska på ett sätt som fungerar än idag.

2.1 Kursplanen i svenska

Eftersom kursplanen i svenska har många punkter som visar på vad eleverna ska göra för att uppnå målen i svenska har ett urval gjorts. Urvalet är gjort p.g.a. att jag fann dessa punkter vara de mest intressanta att undersöka och att de skiljde sig från varandra. I de utvalda delar av kursplanen som kommer att undersökas, hämtat från Skolverkets hemsida, i mål att sträva mot står det bl.a. att skolan ska sträva efter att eleverna:

- utvecklar sin fantasi och lust att lära genom att läsa litteratur samt gärna läser på egen hand och av eget intresse,
- utvecklar en språklig säkerhet i tal och skrift och kan, vill och vågar uttrycka sig i många olika sammanhang samt genom skrivandet och talet erövrar medel för tänkande, lärande, kontakt och påverkan,
- förvärvar insikt i hur lärande går till och reflekterar över sin egen utveckling och lär sig att både på egen hand och tillsammans med andra använda erfarenheter, tänkande och språkliga färdigheter för att bilda och befästa kunskaper.

2.2 Forskningsbakgrund

Enligt Malmgren (1988) har myndigheterna kontroll över undervisningen genom standardiserade tester och utvärderingar av skolverksamheten. Den enskilde läraren har en större frihet med att skapa undervisningssituationer där det finns en målstyrning som läraren ska följa. Malmgren (1988) diskuterar om hur han på två olika sätt ser på språkutveckling och kunskapsutveckling. Begreppen som han diskuterar är *formalisering* och *funktionalisering*. *Formalisering* innefattar en successiv träning av ett antal färdigheter t.ex. att skriva ett referat eller en instruktion, att demonstrera ett föremål, lära sig artikulationstekniken, klara av meningsbyggnad, att skapa sammansatta ord etc. Språkutvecklingssynen som Malmgren har innebär att språket utvecklas genom att man successivt ökar dess formsida. Det skiljer sig mycket mellan språkets form och innehåll. Man ser en klar skiljelinje mellan språkets form och innehåll. Genom *formalisering* kan innehållsplaneringen innebära att lärare skriver listor

över färdigheter som eleverna bör kunna. *Funktionalisering* fokuserar på ”språkandets” innehållssida vad eleverna ska använda sitt tal och sina texter till. Eleverna ska även använda sig av verkligheten till att berika kunskaperna om världen. Malmgren åsyftar på att när eleverna sätts i olika situationer där språkbruket är på en högre nivå än deras egen utvecklar eleverna en förståelse för både form och innehåll. Elevernas erfarenheter är en viktig del i svenskundervisningen.

Ruhnström (1997:7) har gjort en studie om de nationella kursplanerna i svenska i grundskolan. Han anser att kursplanerna inte är utformade som övergripande innehållsbeskrivning utan som analyser av ämnets karaktär och målbeskrivningar. En del som han undersökt i sin avhandling är hur skolor utformar ett eget lokalt styrdokument utifrån vad som står i kursplanen. Ruhnström berättar hur det var när Lpo 94 var ett nytt dokument och den första fasen av läroplansimplementationen innebär ett intensivt arbete för lärarna. Mycket frustration har kommit utav en mångfald av sammanträden, diskussioner och otydliga förutsättningar som lärarna fick utstå. Det arbetet som den då nya kursplanen gav hade varierande förutsättningar och det var oklara instruktioner om hur kursplanen skulle hanteras. De nationella styrdokumentet för ämnet svenska är uppdelade i olika delar där ämnets karaktär anges, en del som beskriver strävandemålen i 1-9 perspektiv samt uppnåendemål för åk 5 och åk 9. Ruhnström hävdar att den föreställning som finns bakom kursplanens målutformning är att lärare och elever ska kunna bestämma över vilket innehåll kunskapsinlärnigen ska ha och vilka arbetsformer som krävs för att eleverna ska uppnå målen.

Ruhnström (1997:15) tar upp att lokala ämnesplaner är omformulerad, preciserad och tolkad utifrån vad som står i den nationella kursplanen för ämnet svenska. Det som dominerar i de lokala styrdokumentet är uppnåendemålen och lärarna borde använda strävandemålen till att styra undervisningens inriktning.

Ruhnström (1997:23-26) gör ett försök till att formulera om kursplanen. Några delar som han tillför den nyformulerade kursplanen i år 7 är:

- det ska finnas fyra stora teman valda av elever och lärare vilka ska innehålla etiskt, internationellt, historiskt och miljöorienterat perspektiv,
- skolarbete ska innehålla problemfokusering, informationssökning, skriftliga och muntliga redovisningar och smågruppsdiskussioner ska förekomma,
- det skriftliga ska vara processinriktat,
- grupparbete ska finnas,
- eleverna ska regelbundet skriva loggbok,

- språklig medvetenhet ska successivt byggas upp,
- eleverna ska arbeta med läroplanerna och kursplanerna,

Med denna nyformulerade kursplan blir dokumentet mer konkret och lärare, elever och föräldrar vet vad som krävs för att kunskapsutvecklingen ska vara framåtsträvande.

Det nya målstyrda systemet i dagens kursplaner anger vilka färdigheter eleverna bör ha, hävdar Bröms och Jonsson (2005). Tillsammans ska lärare och elev skapa ett underlag och ett innehåll som ska hjälpa eleven till att uppnå de mål som är satta i respektive ämne. I tidigare läroplaner och kursplaner fick lärarna tolka mål och huvudmoment. Dagens läroplaner och kursplaner sätter krav på läraren som måste ta ansvar för innehållet i undervisningen samt att med olika arbetsformer hjälpa eleverna att klara sin måluppfyllelse. Lärare ska nu tillsammans med eleverna skapa en undervisning som ska vara individanpassad. Denna nya frihet gör att lärare måste ha kompetens till att kunna utforma en skola som gynnar helheten där elevernas förutsättningar ligger till grund för planering och undervisning. Bröms och Jonsson (2005:13) hävdar att den nya friheten gör att lärarna måste ha läroplansanalytiska kunskaper, ha kunskap om skolans organisation och ha kunskap om pedagogiskt utvecklingsarbete. Det frirum som nu finns i kursplanerna skapar möjligheter för lärarna att anpassa undervisningens innehåll, arbetssätt och metoder. Enligt Bröms och Jonsson är kursplanens mål oklara, vilket har lett till att lärare får göra ett tolkningsarbete av dokumenten. Tolkningsfriheten som kursplanerna ger förklarar Bröms och Jonsson (2005:17) med att: ”Verkligheten vimlar av företeelser som är mångtydiga, som fordrar att man inför sig själv eller andra tolkar på ett mer medvetet sätt.” De fortsätter att förklara hur en tolkning ska gå till och hävdar att: ”För att man ska kunna översätta ett enstaka ord är det viktigt att man förstår hela meningen, och för att kunna översätta hela meningen måste man i sin tur förstå den helhet inom vilket den befinner sig.” För att ta reda på vad lärare ansåg om tolkningsfriheten gjorde Bröms och Jonsson intervjuer med lärare där det framom att de ansåg att kursplanerna var ”luddigt formulerade”. Samtliga lärare ville att det skulle finnas tydligare riktlinjer i både målbeskrivningen och betygskriterierna.

3 Metod och material

3.1 Forskningsstrategi

Jag har valt att använda mig av en kvalitativt inriktad undersökningsmetod som ger mig möjligheten att göra tolkningar som är relevanta då informationskällan är tillförlitlig. Holme och Krohn Solvang (1997:83) anser att ett kvalitativt angreppssätt har en flexibel planering

och att den som forskar får ett nära förhållande till informationskällan, vilket i sin tur gör att en sann tolkning av det sagda kan göras.

Datansamlingen som görs i en kvalitativt inriktad forskning, enligt Patel och Davidson (2003:14), fokuserar på: "[...] data, t.ex. i form av kvalitativa intervjuer och tolkande analyser, oftast verbala analysmetoder av textmaterial."

För att skapa en förståelse för de subjektiva tolkningar som görs av de resultat som datansamlingen ger krävs ett kvalitativt tillvägagångssätt, enligt Stukát (2005:30–35). Det kvalitativa tillvägagångssättet gör att jag kan ta del av lärares tankar och åsikter kring kursplanen i svenska i grundskolan.

3.2 Datansamlingsmetoder

De datansamlingsmetoder som använts i detta arbete är: kursplanen i svenska i grundskolan, enkätundersökning, intervju och observation. De delar av kursplanen i svenska i grundskolan som valts ut kommer att analyseras utifrån min subjektiva tolkning. I den enkätundersökning som gjorts fick lärarna tid på sig att besvara frågorna och välja hur de ville formulera sig. "Det ostrukturerade frågeformuläret innehåller så kallade öppna frågor, dvs. frågor på vilket den tillfrågade själv skriftligen ska formulera sitt svar; alltså inte så olik en vanlig intervju.", menar Stukát (2005:43). Även intervju valdes som datansamlingsmetod, eftersom det ger en djupare bild av ämnet som undersöks. Enligt Patel och Davidson (2003:78) gör en kvalitativ intervju att informanten är med och skapar ett samtal med den som intervjuar. Båda intervjuerna spelades in med en diktafon. Till sist har två ostrukturerade observationer gjorts för att samla information om synliggörandet av kursplanen en undervisningssituation. "Ostrukturerade observationer används oftast i utforskande syfte för att man ska kunna inhämta så mycket information som möjligt kring ett visst problemområde.", påpekar Patel och Davidson (2003:94).

3.3 Databearbetning

Materialet bearbetas genom en kvalitativ analys. Tolkningar av materialet är i konsensus med tankar, känslor, erfarenhet och även intryck som jag fått genom observationerna. Enligt Stukát (2005:32) är forskarens förståelse en stor tillgång för tolkningen som görs av materialet.

Kursplanen i svenska tolkas subjektivt och de punkter som valts ut kommer att ligga som grund för undersökningen. De delar som valts ut av kursplanen ställs mot allt material som inkommit, för att se hur kursplanen synliggörs och tillämpas i planeringen och i

undervisningen. När det gäller bearbetningen av enkätundersökningen analyseras alla informanternas svar och svaren kommer att jämföras med varandra för att se om lärarna svarat liknande eller om svaren skiljer sig åt. De två intervjuer som gjordes spelades in och transkriberades, vilket också gav ett tydligt underlag till resultatredovisningen. Transkriberingen i sig tog lång tid och det är viktigt med att citera informanten på ett korrekt sätt. Alla intryck som jag fick under intervjuerna jämförde jag mot vad informanterna svarade på frågorna och en sinnesbild av hur intervjusituationen gick till gjorde att ett helhetsintryck kunde fastställas. En intervju får en mening först då den sätts in i det sammanhang då den gjordes, anser Holme och Krohn Solvang (1997:141). All data som insamlats genom de två observationerna analyserades utifrån de anteckningar som gjorts, samt olika intryck som jag fått efter att ha studerat både verbala och icke-verbala beteenden. Loggen som gjordes var tredelad. I den första delen antecknades det som verkligen hände i klassrummet. Andra delen är en reflektion på anteckningarna som gjorts, vilket även innefattar intrycken som observationen gav. Den sista delen av observationen är en reflektion på reflektionen som är framåtsträvande där tankar kommer av att ha suttit på en observation. Alla dessa delar kommer att vara med i resultatavsnittet.

3.4 Reliabilitet och validitet

När en kvalitativ undersökning görs är det ibland svårt att se om undersökningen har en hög eller en låg reliabilitet och validitet. Stukát (2005:125–130) hävdar att reliabilitet står för tillförlitlighet och trovärdighet och att validitet står för giltighet och rimlighet. Det förstnämnda visar på hur bra mätinstrument man har och det sistnämnda visar om mätinstrumentet är ett rimligt i förhållande till den information som samlas in. När man använder kvalitativa undersökningsmetoder finns det en del brister som kan framkomma. I en intervju kan svaren variera beroende på om informanten är stressad eller trött osv. I de intervjuer som jag gjort fick jag intrycket att informanterna uppfattade intervjufrågorna på likartat sätt. Under intervjusituationerna kändes det som om informanterna gav tillförlitliga svar och jag upplevde svaren som öppna och ärliga. Även svaren i enkätundersökningen känns tillförlitliga. Validiteten finns eftersom frågorna i intervjuerna och i enkätundersökningen stämmer väl överens med mitt syfte och mina frågeställningar. I intervjuerna gavs längre och mer detaljerade svar, vilket gjorde att jag kunde skapa en större bild av vad lärarna ansåg om kursplanen i svenska i grundskolan.

3.5 Etiska ställningstaganden

Enligt Vetenskapsrådet (2009) finns det vissa forskningsetiska principer som bör vara gällande i en forskning. Det finns framförallt fyra olika krav som ska stämma överens med forskningen och de är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet betyder att forskaren måste informera informanterna om det syfte och de villkor som forskningen har. Därefter finns ett samtyckeskrav som innebär att alla informanter själva får bestämma om de vill medverka i forskningen eller inte efter att ha fått information om forskningens syfte. Det tredje kravet är konfidentialitetskravet, vilket handlar om sekretess. Informanternas identitet måste behandlas konfidentiellt så att de ses som anonyma deltagare. Namnen får inte kopplas till det material som jag framlägger i min forskning och även skolans namn ska inte gå att identifiera. Det sista kravet, nyttjandekravet, innebär att allt material som framkommer i min undersökning bara får användas för forskningsändamål och det får inte spridas ut eller användas i kommersiellt syfte.

3.6 Material

Det material som samlats in till denna undersökning är för att analysera kursplanen i svenska i grundskolan, en enkätundersökning, två intervjuer och två observationer. Materialet har sedan analyserats för att se om lärarna använder sig av kursplanen. Relevant var även att ta reda på vad lärarna ansåg om kursplanen, hur den tillämpas och om den synliggörs i undervisningen. Kursplanen i svenska i grundskolan användes som en grund för att ta reda på om lärarna tillämpar de delar jag valt ut i sin planering och undervisning. Enkätundersökningen ger information som stämmer överens med undersökningens syfte och frågeställningar. Materialet som kom fram genom intervjuerna ger en djupare bild av vad läraren har för inställning till kursplanen i svenska. Slutligen finns det material som kommer från observationer. Observationerna ska visa om och hur kursplanen i svenska synliggörs i undervisningen.

3.6.1 Kursplanens utvalda punkter

”Under en textanalys ägnar man sig vanligen åt djupare teoretiska granskningar medan man med innehållsanalysen snarare studerar texten på ett mer kvantifierande sätt.”, framhåller Stukát (2005:53). De tre punkter som kommer att analyseras har olika riktningar inom språk- och kunskapsutveckling. Med hjälp av dem kommer jag att ta reda på om, hur och varför de används i lärarnas planering och undervisning. Dessa punkter kommer även att jämföras med

vad som framkommer i intervjuerna och i enkätundersökningen för att se om de överensstämmer med varandra. Analysen baserar sig på min tolkning av de tre punkterna och punkterna kommer att förenklas så att jag får reda på vad de egentligen betyder.

3.6.2 Enkätundersökningens informanter

Jag har valt att göra denna undersökning på en skola som har åk. 7-9. Före enkätundersökningen skulle äga rum gick jag på en svensklärarkonferens, där jag informerade samtliga svensklärare om den enkätundersökning som jag ville genomföra. Jag berättade om mitt syfte med undersökningen och det var tio svensklärare som ville delta i min undersökning. Av de tio lärare som deltog var åtta kvinnliga och två manliga. Åldern på informanterna var varierande och de hade arbetat som lärare i all från två år till 40 år. Det är positivt att informanterna har olika åldrar och har arbetat olika länge som lärare, eftersom det ger en bredare bild av hur kursplanen används i planering och undervisning. Se tabell 1.

Tabell 1: Informanternas kön, ålder och antal arbetsår som lärare

Informant	Kön	Ålder	Antal år som lärare
1	K	61	34
2	K	46	20
3	K	44	6
4	K	29	3
5	K	53	25
6	K	40	16
7	K	26	2
8	K	38	10
9	M	42	12
10	M	40	11

Informanterna fick tre veckor på sig att besvara enkätundersökningen. Det var fyra som lämnade in den efter fyra veckor eftersom de hade mängder av pappersarbete att arbeta med. De var mitt uppe i en period av utvecklingssamtal och de hade fullt upp med att fylla i papper om elevernas individuella måluppfyllelser och de betyg som eleverna hade i det läget.

Trost (2007:31) uttrycker sig så att: ”*Bekvämlighetsurval* (på engelska *convenience* eller *accidental sample*) innebär att man gör som Kajsa Warg menade att man skulle göra i kokkonsten, ”man tager vad man taga kan.”” Med detta citat menar jag att det inte fanns så många lärare att välja mellan och de som ville ställa upp var välkomna att göra min enkätundersökning. Det var alltså inte ett slumpmässigt urval.

3.6.3 Intervjuernas informanter

Under den svenskkonferens som jag deltog i för att informera om enkätundersökningen frågade jag även om det var några som kunde ställa upp på en intervju. Det var två lärare som ville ställa upp och jag informerade dem om att det var frivilligt och att jag skulle använda mig av en intervjuguide.

Lärarnas namn har anonymiserats, men deras riktiga ålder och hur länge de har arbetat som lärare fick jag tillåtelse att ha med i min undersökning. Detta gjorde jag för att se om det är någon skillnad på hur lärare ser på kursplanen och om det är beroende på hur många år de arbetat som lärare. Den första informanten kallar jag för Lisa. Hon är 44 år gammal och har arbetat som svensklärare på högstadiet i sex år. Hon undervisar i svenska för elever i år 7. Den andra informanten har jag valt att kalla Patrik och han är 42 år gammal och har arbetat som svensklärare på högstadiet i 12 år. Han undervisar elever i år 9 i svenska.

3.6.4 Fältanteckningar av observationer

”Vanlig osystematisk observation, exempelvis att sitta längst bak i ett klassrum och notera i löpande protokoll vad man av ett eller annat skäl fäster sig vid, kan vara lämpligt då man inte är ute efter något särskilt utan vill komplettera en annan metod för att få en helhetsbild.”, Stukát (2005:50). Detta är vad jag har gjort och eftersom jag är känd i dessa klasser accepterade de att jag satt och förde anteckningar under lektionerna.

Jag gjorde två observationer, den första i en 7:a och den andra i en 9:a. Anledningen till att jag valde en 7:a och en 9:a var för att se om det var någon skillnad på synen gällande kursplanen och om olikheter som kunde förekomma berodde på om det var yngre respektive äldre elever. Lektionerna som jag gjorde observationerna i varade i en timme vardera.

När jag gjorde min observation använde jag mig av logg som var delad i tre kolumner som nämnts tidigare. I den första kolumnen antecknade jag vad som hände under lektionen och hur samspelet mellan lärare/elev och elev/elev var. Jag tittade, lyssnade och registrerade intryck jag fick under denna lektion som varade i en timme. Mätinstrumentet var alltså jag själv där jag skrev ner intryck som var verbala och icke-verbala beteenden. I den andra kolumnen skrev jag reflektioner på det jag skrivit i loggen i samband med de intryck jag fått. Detta gjorde jag efter att lektionen slutat. I den sista kolumnen rymdes en reflektion på reflektionen efter att ha pratat med lärarna och stämt av med intrycken utvecklade jag tanken om det som observationen gav.

Efter observationen hade jag en kort diskussion med läraren om bakgrunden till lektionen jag bevittnat och en öppen fråga ställdes om läraren visste om han/hon använt sig av

kursplanens delar i undervisningen. För att dela upp observationerna anonymiserar jag även här lärarnas identitet så att det inte går att ta reda på vilka de är. Den observation jag gjorde i år 7 var i Annas klass. Den andra observationen var i Simons klass i år 9.

4 Resultat

De resultat som framkommit i analysen av kursplanen, lärarnas svar i enkätundersökningen, vad som yttrades i intervjuerna och vilka iakttagelser jag gjort i observationerna redovisas i detta kapitel. Eftersom detta är en kvalitativ undersökning är resultaten tolkade utifrån ett subjektivt perspektiv.

4.2 Dokumentanalys

De punkter i kursplanens avsnitt av mål att sträva mot i ämnet svenska som valts ut att analysera är följande:

- utvecklar sin fantasi och lust att lära genom att läsa litteratur samt gärna läser på egen hand och av eget intresse,
- utvecklar en språklig säkerhet i tal och skrift och kan, vill och vågar uttrycka sig i många olika sammanhang samt genom skrivandet och talet erövrar medel för tänkande, lärande, kontakt och påverkan,
- förvärvar insikt i hur lärande går till och reflekterar över sin egen utveckling och lär sig att både på egen hand och tillsammans med andra använda erfarenheter, tänkande och språkliga färdigheter för att bilda och befästa kunskaper.

Den första punkten uttrycker att den litteratur som eleverna läser sätter igång fantasin och böckerna i sig ska få eleven att vilja lära sig nya kunskaper. Eleverna ska även vilja läsa böcker som de väljer själva och de ska vara intresserade av att läsa litteratur.

Andra punkten formulerar att eleverna ska kunna tala och skriva med en språklig säkerhet. I åtskilliga sammanhang ska eleverna kunna uttrycka sig, vilja uttrycka sig och våga uttrycka sig. Eleverna ska även hitta metoder för tänkande, lärande, kontakt och påverkan i både tal och skrift.

Den sista punkten förklarar att eleven ska skaffa sig kunskap om hur lärprocessen går till. Eleven ska även kunna reflektera över hur dennes utveckling fungerar. Punkten förklarar också att eleverna ska kunna lära sig i samspel med andra, men även ta in kunskap individuellt. För att kunna skapa och befästa kunskap ska eleverna använda sig av erfarenheter, genom tankeprocessen och genom de språkliga kunskaper eleverna besitter.

4.3 Enkätundersökning

Överlag ansåg lärarna att kursplanen i svenska var ett positivt dokument att ha när de planerade sin undervisning. Av dem som deltog i enkätundersökningen var det fyra av tio som ansåg att kursplanen var för omfattande och att den borde omarbetas något. En lärare gav som svar: ”Jag vill att kursplanen ska bantas ner så att det blir en tydlig version av den och att ”luddigheten” försvinner.” En annan lärare svarade: ” Strävandemålen är alldeles för svävande och tolkningsbara, man kan göra vad som helst och ändå passa in strävandemålen i den planeringen.” Fem lärare ansåg att kursplanen var för tolkningsbar och oklar, vilket gjorde att lärarna ville att kursplanen borde omarbetas till ett mer konkret dokument. En lärare tyckte kursplanen skulle kunna delas upp ytterligare eftersom tydligheten då skulle bli bättre. Det skulle speciellt bli tydligare för föräldrar och elever och de skulle då förstå kursplanen på ett sätt som kunde underlätta elevens skolarbete. Två lärare ansåg att det skulle finnas en kanon för grundskolan, eftersom kursplanen idag ger lärare för mycket frihet i hur och vad de ska undervisa. Båda lärarna betonade att det inte var bra att det finns en frihet som gör att lärare kan välja olika slags läromedel och stoff. Undervisningssituationerna blir inte likvärdiga och vissa elever kanske får ett bra stoff medan andra elever inte får tillräckligt underlag för sitt kunskapsutövande.

Alla lärare som deltog i denna enkätundersökning använde sig av kursplanen i olika utsträckning. De har kursplanen som grund när de planerar sin undervisning. Två lärare stämmer av med kursplanen så att de med säkerhet fått med delar av den i det arbetsområde som klassen ska jobba med. En annan lärare väljer ut några punkter från kursplanens mål när eleverna ska starta ett nytt moment och dessa punkter ligger som grund till planeringen. ”Vi pratar inte om den på lektionerna men jag hänvisar till den om någon vill veta”, svarade en lärare. Med detta gav läraren ett exempel på hur denne skulle svara om en elev kom fram och frågade något om kursplanen. Lärarens exempel var: ”Enligt kursplanen ingår det i svenskämnet att reflektera kring det man läser.” Med detta menade läraren att information om kursplanens innehåll endast yttrades om någon elev ville få svar på varför de skulle utföra vissa moment. Två av lärarna använde kursplanen som en checklista så att de säkert fått med alla moment i det arbetsområde som klassen arbetade med.

Svar på vilket/vilka sätt lärarna använder sig av kursplanen var övervägande att de har den som utgångspunkt i planering och undervisning. Åtta av tio hävdade att de alltid går igenom kursplanen med eleverna för att få dem att inse vad ämnet innehåller och vad som

krävs av dem för att uppnå målen. En lärare svarade: ”Jag arbetar med det som det står att man ska arbeta med.” En annan lärare svarade: ”Jag går igenom kursplanen med eleverna så att de vet vad som krävs av dem för att bli bra på svenska.” Samma lärare fortsatte med att skriva: ”Jag arbetar med det som det står att man ska arbeta med.” Tre lärare tog upp att eleverna måste veta varför de arbetar med olika moment i klassrummet och vet eleverna varför de arbetar med olika moment har de större inblick i deras kunskapsutveckling. En lärare tog stöd av kursplanen när det var dags att diskutera med elever och föräldrar. Läraren visar strävandemålen för föräldrar och elever när de har diskussion om elevens lärande. När det gäller strävandemålen använder samma lärare dessa i sin planering av de områden som undervisningen innefattar.

4.4 Intervjuer

De båda intervjuerna presenteras var för sig och kommer att jämföras i diskussionen som följer. En och samma frågeguide användes under båda intervjuerna för att se om svaren och uppfattningen om innebörden i frågorna var liknande i båda intervjuerna.

4.3.1 Intervju med Lisa

Lisa finner att kursplanen är alldeles för ”luddig” för att kunna tycka den är helt tillförlitlig. Enligt henne kan den bli ännu mer tydlig så att det inte läggs alltför mycket energi till att tolka den. Alla tolkar den olika och det blir inte en helt rättvis situation för lärarna inte heller för eleverna som även de ska ta del av denna kursplan. Lisa fortsätter med att berätta varför det är så viktigt att kursplanen borde vara tydligare. Hon menar att den framför allt borde vara tydligare så att eleverna och föräldrarna ska kunna förstå vad som krävs av eleverna för att uppnå målen.

Lisa anser att hon alltid använder sig av kursplanen när hon planerar sin undervisning. Men ändrar sig efter att ha tänkt efter vad ordet *alltid* betyder. De gånger som hon inte använder sig av kursplanen är tillfällen då eleverna arbetar med någon muntlig uppgift, men annars använder hon kursplanen när hon formulerar syftet, strävandemålen och uppnåendemålen.

”Jag utgår från strävandemålen när det gäller val av moment, områden och färdigheter, ja det vi arbetar med helt enkelt”, säger Lisa. Hon ger även eleverna möjlighet att arbeta med kursplanen för att eleverna successivt ska lära sig att förstå vad de ska jobba mot och att de ska lära sig om vad som krävs för att nå de olika betygen och målen.

Inom alla de arbetsmoment som eleverna arbetar får de också ta del av strävandemålen och uppnåendemålen för just det momentet.

4.3.2 Intervju med Patrik

Patrik betraktar kursplanen som ett ”positivt dokument” och det som han tycker är det bästa med den är dess utformning. Han anser att det är väldigt bra att det finns mål att sträva mot, vilket gör planeringen lättare. Patrik säger: ”Det finns en öppenhet och frihet i tolkningen av stoffinnehåll. Jag gillar att man arbetar mot att eleverna ska utveckla sina förmågor inom olika områden och att det finns utrymme att hitta olika vägar dit.” Patrik förtydligar detta med att berätta att han själv kan styra lite vad eleverna ska använda för material och att han kan gå in och styra lite vad eleverna bör arbeta med. Eftersom det finns så många olika kunskapsnivåer i klasserna måste vissa elever få ett material som gör att de kan arbeta med det och att det inte blir så att materialet blir för svårt eller för lätt. Han säger att det inte alltför ofta är materialet det är fel på utan tillvägagångssättet att nå målet med uppgiften. Beroende på vilken inlärningsstil eleverna har måste arbetet med materialet passa den individuella eleven.

Patrik arbetar mycket med strävandemålen när han planerar sin undervisning. Han påpekar att en viktig del med kursplanen är att eleverna förstår den. Tillsammans med eleverna arbetar han för att eleverna ska förstå kursplanens delar och han förklarar vad kursplanen innebär. Detta gör han för att eleverna ska förstå vad de arbetar med och varför de gör det. Patrik säger också att det inte bara är strävandemål, mål att uppnå och betygskriterier de diskuterar. De diskuterar även ämnets syfte. Alla de olika moment som de arbetar med har liknande samtal kring strävandemål, mål att uppnå, betygskriterier och syftet med momentet.

Patrik avslutar intervjun med att lägga fram att han anser att ”det ska bli kul att arbeta med den nya kursplanen” som han tror kommer att bli tydligare. Det han inte tycker ska bli positivt med den nya kursplanen är att strävandemålen är borttagna.

4.5 Observationer

Som grund till observationerna användes kursplansmålen eftersom jag ville ta reda på om målen synliggjordes i undervisningen. För övrigt var observationerna ostrukturerade där det som var intressant för själva arbetet nedtecknades i min tredelade logg.

4.4.1 Observation av Annas klass i år 7

Lektionen startar stillsamt och alla står upp och hälsar. Anna tar upp närvaro. Hon berättar att ett nytt moment kommer att påbörjas. Sedan informerar hon om att vissa inte lämnat in sina skrivövningar. Det verkar vara problem med att skicka iväg arbetena från elevernas mail. Läraren påpekar hur viktigt det är med deadline och att arbetet måste ha rätt källhänvisning och typsnitt osv. Om eleverna misslyckas med att lämna in sina arbeten för sent kommer inte arbetet att godkännas. När eleverna skriver sina texter ska de använda sig av sina sinnen. Eleverna ska få respons på alla sina texter som de skriver från minst två klasskamrater. Anna frågar eleverna vad ett möte är. Eleverna ”brainstormar” högt och läraren snappar upp vad de säger och repeterar det sagda. Hon trycker på att eleverna ska använda sin fantasi när de skriver. Anna berättar om en skrivövning som de ska göra och den handlar om ett möte mellan två seriefigurer som inte har mötts i serietidningarnas värld. Eleverna blir exalterade över övningen och vill sätta igång att skriva. En elev frågar om han får använda bilder när han skriver och Anna anser att om tiden finns kan han få ha med bilder. Häften delas ut som eleverna får läsa för sig själva. Sedan går häftet igenom muntligt i helklass. Anna betonar att det är viktigt att eleverna utvecklar den tanke de vill skriva om och att de använder sig av fantasin. Anna säger: ”Även en kloak kan bli en romantisk mötesplats.” Hon uppmanar eleverna att skriva om platser de aldrig har varit på förut. De kanske har sett en plats på tv eller hört någon prata om en viss plats och detta kan de använda i sitt skrivande. Efter några fler förslag börjar eleverna att skriva på sina skrivövningar. Lektionen slutar kort därefter.

4.4.2 Observation av Simons klass i år 9

Lektionen börjar med att Simon frågar om eleverna vet något om läroplaner och kursplaner. Det är en uppskattning från min sida att mindre än hälften av eleverna som vet vad läroplan och kursplan är och ska fungera som. Simon delar ut gamla skrivövningar som de ska fortsätta att utveckla. Han lämnar klassrummet och eleverna börjar prata och sluta arbeta. De tar upp sina mobiler och börjar skicka sms till kompisar. Simon kommer tillbaka efter en stund och eleverna fortsätter att arbeta. Eleverna arbetar utifrån ett arbetsblad som beskriver hur man skriver en novell. Eleverna ska utifrån detta arbetsblad skapa egna noveller utifrån sin fantasi. Sista sidan av arbetsbladet består av vilka betygskriterier som gäller för denna uppgift. Simon berättar att han inte tagit med syftet eller de mål som hör till detta moment. Han berättar även att de inte heller gör någon återkoppling eller utvärdering av detta moment. Under detta skrivmoment sker ingen responsgivning, inte ens från läraren. Läraren informerar om att eleverna ska läsa upp sina noveller i små grupper nästa vecka. Därefter slutar lektionen.

5 Diskussion

I syftet och frågeställningarna ville jag reda ut hur grundskolans kursplan i ämnet svenska synliggörs och tillämpas i planeringen och undervisningen. För att få en inramning på arbetet valde jag att begränsa kursplanens punkter som jag tyckte kunde framkomma i datainsamlingsmetoderna.

I forskningsbakgrunden framkom att både Malmgren (1988), Ruhnström (1997) och Bröms och Jonssons (2005) ansåg att kursplanens innehåll sågs som något oklart och som hade en hög grad av tolkningsbarhet. Tolkningar i sig kan ibland vara upplyftande, men eftersom hela lärarkåren ska analysera samma dokument blir det otaliga tolkningar, vilket i sin tur leder till att planeringen och undervisningen inte blir likartad. Detta gör att lärarna måste vara kompetenta till att kunna tolka kursplanerna till den grad att innehållet och målen överensstämmer med det pedagogiska uppdrag en lärare har.

Till en början analyserade jag kursplanen i svenska och upptäckte att jag fick fler frågor än svar. Den första punkten uttrycker inte vilken typ av fantasi som menas och om det är bokens innehåll som ska skapa en fantasi som går i samma genre som boken. Alla elever har inte förmågan att kunna använda sin fantasi och göra fantasin fri. Böcker kan göra så att det framträder bilder om hur miljön och personerna som figurerar i berättelsen ser ut. Det är dock inte alla som har den förmågan, men några kommer att besitta den kunskapen när de mognat och blivit äldre. En annan punkt som är väldigt tolkningsbar är den det står att eleverna ska kunna, vilja och våga uttrycka sig i många olika sammanhang. Det står inte i vilket sammanhang som menas, vilket gör att läraren här kan tolka in de situationer som han/hon tycker är passade. Uttrycket språklig säkerhet gör att jag börjar undra vad som menas med det. Vilka kriterier ska uppfyllas för att nå en språklig säkerhet? Läraren kan även här tolka in vad som inräknas i dessa ord. Det står även att eleverna ska erövra medel för tänkande, lärande, kontakt och påverkan. Jag förstår om eleverna och föräldrarna ställer sig frågande till en sådan formulering. Det ger inget konkret förslag på vilka medel som menas. Detsamma gäller för de många olika sätt eleverna ska uttrycka sig på. Som lärare vet jag att det finns åtskilliga sätt att uttrycka sig på. Det finns även många olika nivåer på hur eleverna hanterar att uttrycka sig i tal och skrift. När det gäller alla dessa tre punkter anser jag att de bör konkretiseras mer så att lärare, elever och föräldrar slipper att göra tolkningar som i slutändan kan förvirra den som tar sig an dem. Däremot har läraren nu friheten att skapa en målinriktad undervisning som ser till individen och inte till ett stort antal elever där undervisningen sker övergripande, oavsett den förmåga som individen besitter.

I enkätundersökningen framkom att många lärare använder sig av kursplanen i svenska och att de menar att den fungerar i samstämmighet med planering och undervisning. Några lärare ansåg att den var "luddig" och kunde omarbetas något, men alla lärare använde sig av kursplanen. Det är positivt att se att lärarna använder kursplanen som ett underlag till planering och undervisning. Kursplanen är ju ändå ett dokument som ska följas. Om lärarna använder kursplanen i alla moment förtäljs inte. Det vara bara en lärare som berättade att hon inte använde kursplanen i vissa muntliga moment och det var Lisa då hon intervjuades. Jag anser att jag har fått svar på alla mina frågeställningar när jag analyserat resultatet av enkätundersökningen. De tre lärare som svarade att de ville att eleverna måste veta varför de arbetar med olika moment i klassrummet gör det lättare för sina elever. Alla elever borde veta varför de utför vissa moment och mycket beror på att när eleverna vet varför en uppgift görs kommer de att se sammanhanget i den kunskapsutveckling som de strävar efter att utvidga.

Intervjuerna som gjordes gav mig en bättre inblick i hur lärarna arbetade med kursplanen och varför de ansåg att den alltid skulle finnas med. Trots att Lisa ställde sig lite negativ till kursplanens tolkningsbarhet använde hon den som underlag till alla moment som genomfördes, förutom något muntligt moment. Både Lisa och Patrik använde sig av strävandemålen och ansåg att de var bra att arbeta med. Eleverna som Lisa och Patrik undervisar vet hur de ska använda sig av kursplanen i sitt sökande efter kunskapsutveckling. När arbetet med kursplanen fungerar i planeringen och undervisningen blir det lättare att skapa en klassrumssituation som gagnar alla elevers kunskapsintag. Elevernas medvetenhet om hur kursplanen kan underlätta deras studier genom att titta igenom vilka mål som krävs för varje moment gör att eleverna kan koncentrera sig på skolarbetet.

Av de observationer som genomfördes framkom att Anna och Simon arbetade på helt olika sätt och de synliggjorde kursplanen olika. Anna synliggjorde kursplanen på flera ställen under lektionens gång och de synliga delar som kom fram i undervisningen var att eleverna ska använda sig av sin fantasi och de ska i samspel ge respons till varandra samt träna de på sin språkliga medvetenhet, just på den observerade lektionen, i skrift genom att arbeta med olika skrivövningar. I sina skrivövningar skulle eleverna använda sig av både egna och lånade erfarenheter. Under Simons lektion synliggjordes att eleverna skulle använda sig av sin fantasi när de skrev sina noveller. Även på denna lektion skulle eleverna utveckla sina noveller, vilket innebär att eleverna övar på sin språkliga säkerhet. Dock använde inte Simon sig av responsarbete och i samtalet efter lektionen framkom att han inte arbetar med det överhuvudtaget. Responsarbete är viktigt och eleverna utvecklas genom att ta del av respons som de sedan använder för att därigenom utvecklas i tal och skrift. Genom respons kan

eleverna även ta del av andras erfarenheter som kan bidra till ytterligare berikande i kunskapsintaget.

För att kunna stärka elevernas språkfärdigheter fick eleverna i skrift uttrycka fantasi, de reflekterade över vilken respons som var aktuell till den text de läste och eleverna fick tillsammans skapa texter utifrån vilka erfarenheter eleverna själva besatt. Innan dessa lektioner fick eleverna på egen hand och i samspel med läraren införskaffa sig en förförståelse om hur uppgifterna skulle utformas. I redovisningskedet skulle eleverna öva på sin språkliga säkerhet då de högläste de egenskapade texterna/novellerna.

6 Avslutning

Efter att ha använt flera datainsamlingsmetoder kan jag dra några slutsatser. De lärare som deltog i min studie har en vilja att ha ett underliggande dokument som underlättar deras planering och undervisning. Den nuvarande kursplanen må vara tolkningsbar, men den går att använda och lärare får göra subjektiva bedömningar av vad i dokumentet som kan tillämpas i läraryrkets planering och undervisning. Det är även tydligt synliggjort vilka delar som lärarna använt när de planerat sin undervisning. Delar från kursplanen framkom mycket tydligt under observationerna, men om synligheten beror på att jag själv gjort en tolkning av kursplanen är vanskligt att svara på. Antingen går det att konkretisera kursplanen så den blir synlig i undervisningen eller så är min tolkning av kursplanen liknande de lärare som jag observerade. Till viss del måste kursplanen vara tolkningsbar, men den ska även ge klara besked om vad exakt som behövs för att eleverna ska kunna klara målen. Jag har insett att det inte bara är kursplanen som är tolkningsbar, även läroplanen och betygskriterierna går att tolka på olika sätt.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

I denna undersökning har endast en skola granskats och för att få en större inblick i hur lärare ställer sig till den nuvarande kursplanen i svenska i grundskolan bör fler skolor jämföras och ett större antal informanter ingår i undersökningen. Ett annat förslag till fortsatt forskning är att jämföra den nuvarande kursplanen i svenska med den kommande. Då kan man se vilka delar som bearbetats, vilka delar som är nya eller om den nya kursplanen har konkretiserats så att ”luddigheten” har försvunnit. Ett tredje förslag till fortsatt forskning är att jämföra kursplanen i svenska med ett annat nordiskt lands kursplan för det hemspråket.

Källförteckning

Bröms, Åse & Jonsson, Jessica, 2005: *Faktorer som påverkar lärare vid utformningen av undervisningen*. Examensarbete, C-nivå

Holme, Idar Magne och Kroho Solvang, Bernt, 1997: *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur. S. 82-142.

Malmgren, L-G, 1988: *Svenskundervisningen i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur.

Patel, Runa och Davidson, Bo, 2003: *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Ruhnström, Leif, 1997: *Lokala styrdokument o svenska i grundskolan – en studie och ett diskussionsinlägg*. Jönköping: HLK.

Stukát, Staffan, 2005: *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, Jan, 2005: *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur. S. 19-21.

Trost, Jan, 2007: *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur. S.29-39.

Internetkällor

<http://www.skolverket.se/sb/d/2386/a/16138/func/kursplan/id/3890/titleId/SV1010%20-%20Svenska>. Hämtad 2010-04-01.

Vetenskapsrådet. (2009): *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2010-04-10 från www.vr.se.

Intervjuguide

1. Vad tycker du om kursplanen i svenska?
2. Hur skulle du vilja ändra på kursplanen i svenska?
3. Vad skulle du vilja ändra i kursplanen i svenska?
4. Varför skulle du vilja ändra på kursplanen i svenska?
5. I vilken utsträckning använder du dig av kursplanen i svenska i din planering?
6. I vilken utsträckning använder du dig av kursplanen i svenska i din undervisning?
7. På vilket/vilka sätt använder du kursplanen i svenska i din planering?
8. På vilket/vilka sätt använder du kursplanen i svenska i din undervisning?
9. Vad tycker eleverna om kursplanen när du går igenom den?
10. Hur synliggörs sambandet mellan kursplanens innehåll och mål och arbetet med att stärka elevernas språkfärdigheter?